

DECYZJA KOMISJI**z dnia 7 kwietnia 2011 r.****przedłużająca okres przejściowy dotyczący nabywania gruntów rolnych na Łotwie****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2011/226/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o przystąpieniu Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji,

uwzględniając Akt przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji, w szczególności rozdział 3 jego załącznika VIII,

uwzględniając wniosek złożony przez Łotwę,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W Akcie przystąpienia z 2003 r. przewidziano, że Łotwa może utrzymać w mocy – na warunkach określonych w przedmiotowym akcie – przez okres siedmiu lat od daty przystąpienia do UE, który wygasa z dniem 30 kwietnia 2011 r., zakazy w zakresie nabywania gruntów rolnych przez osoby fizyczne i prawne z pozostałych państw członkowskich, które nie prowadzą działalności ani nie posiadają siedziby, oddziału bądź agencji na Łotwie. Jest to tymczasowy wyjątek od zasady swobodnego przepływu kapitału gwarantowanej przez art. 63–66 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przedmiotowy okres przejściowy może zostać przedłużony jednokrotnie, o maksymalnie trzy lata.
- (2) Dnia 6 grudnia 2010 r. Łotwa złożyła wniosek o przedłużenie okresu przejściowego dotyczącego nabywania gruntów rolnych o trzy lata.
- (3) Główną przesłanką dla okresu przejściowego była potrzeba chronienia warunków społeczno-ekonomicznych prowadzenia działalności rolniczej po wprowadzeniu jednolitego rynku i przejściu na zasady wspólnej polityki rolnej na Łotwie. Jego celem było w szczególności zażegnanie obaw dotyczących możliwego wpływu liberalizacji praw do nabywania gruntów rolnych na sektor rolny, które wynikały ze znacznej początkowo rozbieżności w cenach gruntów i w dochodach w porównaniu z Belgią, Danią, Niemcami, Irlandią, Grecją, Hiszpanią, Francją, Włochami, Luksemburgiem, Niderlandami, Austrią, Portugalią, Finlandią, Szwecją i Zjednoczonym Królestwem (zwanymi dalej UE-15). Okres przejściowy służył także usprawnieniu procesu

prywatyzacji i przywracania gruntów rolnych rolnikom. Komisja już we własnym sprawozdaniu z dnia 16 lipca 2008 r. w sprawie „Przeglądu środków przejściowych dotyczących nabywania nieruchomości rolnych przewidzianych w traktacie o przystąpieniu z roku 2003” (zwanym dalej „przełogiem śródkresowym z 2008 r.”) podkreśliła wagę dokończenia wymienionych powyżej reform rolnych przed upływem przewidzianego okresu przejściowego ⁽¹⁾.

- (4) Według danych Eurostatu ceny gruntów rolnych na Łotwie są niższe niż ceny gruntów rolnych w UE. Nie oczekiwano pełnego wyrównania cen gruntów rolnych ani też nie postrzegano go jako niezbędnego warunku zakończenia okresu przejściowego. Niemniej jednak wyraźne różnice w cenach gruntów rolnych między Łotwą a UE-15 są na tyle znaczące, że mogą one nadal stanowić przeszkodę dla płynnego przejścia do równowagi cenowej.
- (5) Podobnie jak w przypadku poziomów cen gruntów rolnych, dane Eurostatu wskazują, że nadal utrzymuje się różnica w PKB na mieszkańca w odniesieniu do standardu siły nabywczej na Łotwie oraz w krajach UE-15. Z tego powodu ceny gruntów rolnych na Łotwie są nadal wysokie w stosunku do standardu siły nabywczej jej mieszkańców.
- (6) Nadal utrzymuje się również niższa konkurencyjność łotewskiego sektora rolnego w porównaniu z sektorem rolnym w UE-15, a problem ten pogarszają trudności związane z dostępem do kredytów oraz wysokie stopy procentowe stosowane w przypadku kredytów komercyjnych na zakup gruntów rolnych (15 % rocznie w 2009 r. według danych dostarczonych przez władze łotewskie).
- (7) Ponadto na podstawie informacji dostarczonych przez władze łotewskie w oparciu o dane z Państwowego Urzędu Geodezyjnego, na dzień 1 stycznia 2010 r. grunty rolne stanowią 37,7 % całkowitego terytorium państwa, a lasy pokrywają 45,8 % jego terytorium. W 2007 r. 62 % gruntów rolnych należało do rolników, a 26,6 % gruntów było przez nich dzierżawionych. Chociaż grunty rolne na Łotwie należą w większości do osób prywatnych, proces zwrotu praw własności oraz reforma rolna na obszarach wiejskich nadal nie zostały zakończone.

⁽¹⁾ COM(2008) 461 wersja ostateczna, 16 lipca 2008 r.

- (8) Brak jasności w odniesieniu do praw własności znacznie utrudnia zakup ziemi oraz konsolidację gospodarstw rolnych. Rozdrobniona struktura własności przyczynia się do niższej konkurencyjności i sprawia, że mniej gospodarstw rolnych zorientowanych jest na potrzeby rynku. W tym kontekście dane Eurostatu wskazują, że chociaż dzięki trwającej stopniowej konsolidacji gruntów rolnych między 2001 a 2007 r. średnia wykorzystywanego obszaru rolnego na gospodarstwo wzrosła na Łotwie z 10 ha do 16 ha, wynosi ona nadal mniej niż w pozostałych państwach członkowskich, takich jak Dania, Niemcy i Szwecja, gdzie wspomniana średnia wyniosła w 2007 r. odpowiednio 60 ha, 46 ha oraz 43 ha.
- (9) Niedawny kryzys finansowy i ekonomiczny miał również negatywny wpływ na gospodarkę Łotwy. Brak popytu na produkty rolne oraz ostry spadek ich cen w czasie, kiedy ceny surowców pozostały na wysokim poziomie z 2008 r., dodatkowo pogorszyły trudną już sytuację łotewskich rolników w porównaniu z rolnikami z UE-15.
- (10) W tej sytuacji można przewidzieć – zgodnie ze stanowiskiem władz łotewskich – że zniesienie istniejących ograniczeń z dniem 1 maja 2011 r. miałyby znaczący wpływ na ceny gruntów na Łotwie. Dlatego też istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia poważnych zakłóceń na łotewskim rynku gruntów rolnych wraz z wygaśnięciem okresu przejściowego.
- (11) Należy zatem zapewnić przedłużenie okresu przejściowego, o którym mowa w rozdziale 3 załącznika VIII do Aktu przystąpienia z 2003 r., o trzy lata.
- (12) Aby w pełni przygotować rynek do procesu liberalizacji, jest nieustannie rzeczą niezwyklej wagi – nawet w obliczu niekorzystnych okoliczności gospodarczych – aby wspierać poprawę czynników takich jak mechanizmy kredytowe i ubezpieczeniowe dla rolników i zakończenie strukturalnej reformy rolnej w okresie przejściowym, co podkreślono już wcześniej w przeglądzie śródkresowym z 2008 r.
- (13) Ponieważ otwarty jednolity rynek był zawsze nieodzownym fundamentem dobrobytu w Europie, zwiększony napływ kapitału zagranicznego niesie ze sobą również potencjalne korzyści dla rynku rolnego na Łotwie. Jak podkreślono w przeglądzie śródkresowym z 2008 r., inwestycje zagraniczne w sektorze rolnym będą również mieć długoterminowy wkład w zapewnienie kapitału i wiedzy oraz w funkcjonowanie rynków gruntów i wydajność produkcji rolnej. Stopniowe połączanie ograniczeń dotyczących praw własności dla zagranicznych podmiotów jeszcze w trakcie obowiązywania okresu przejściowego pomogłoby przygotować rynek na pełną liberalizację.
- (14) W celu zapewnienia pewności prawa oraz aby uniknąć luki prawnej w krajowym systemie prawnym Łotwy po wygaśnięciu obecnego okresu próbnego, niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Okres przejściowy dotyczący nabywania gruntów rolnych na Łotwie, o którym mowa w rozdziale 3 załącznika VIII do Aktu przystąpienia z 2003 r., zostaje przedłużony do dnia 30 kwietnia 2014 r.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 7 kwietnia 2011 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący